సూర్యసుత

ఆనాడు నేను త్రివేణీసంగమంకడకు పోయినాను. యమునానదీ నీలప్రవాహంలో ఈదులాడే పెద్ద పెద్ద తాంబేళ్లు పడవల్లోనుండి యాత్రికులు జల్లు మరమరాలను గబుకు గబుక్కున మ్రింగివేస్తూ నీటిక్రిందికి ముత్యాల బుడగలలో మాయమవుతున్నవి. ఎన్ని యుగాలనుండి ఈ కూర్మాలు యమునా జలాల విహరిస్తున్నవో, ఆ నదీమతల్లికి కూర్మవాహిని అనిపేరు వచ్చింది. తెల్లని సుడిగుండాల గంగాప్రవాహం. నీలస్రవంతీ రమణీమణిని కౌగలించుకొనే ప్రదేశానికి మా పడవ వచ్చింది. నేను మంచి ఈతగాణ్ని. పడవ యమునా కృష్ణగభీరాలపై పోతున్నప్పుడే తటాలున నీటిలోకి ఉరికి మునిగి లోతులకు దిగిపోయాను. నీలమణులకాంతిస్వచ్ఛగగనాంశుజాలము నన్ను పొదిగివైచినట్లయింది. మందగజయానములగు కచ్ఛపాలు ఇటునటు నన్ను చూచికొనిపోయినవి. ఆ నిర్మల శీతలజల ప్రదేశాలలో చిన్నపాపలా చిట్టిమీనంలా చేతులాడిస్తూ కాళ్ళుకదుపుతూ విహరించాను.

నీటిలోపలి లోతులలో ముందు కొంతదూరము సాగిపోయేసరికి శ్వేతరేఖాపుంఖాలు అతివడిగా నావైపునకు చొచ్చుకొనివచ్చుచున్నట్లయింది. నేను భ్రమించి నిస్తబ్ధుడనై చేతనముడిగి ఆగిపోయినాను. ఆ వడులో నేను వానాలప్పై గిరగిర తిరుగ నారంభించాను. భయముచేఊపిరాడక ఒక్కనిమేషమాత్రం తన్నుకొని జలప్రవాహంపైకి వచ్చా. పడవలోని నా

స్నేహితులు "అబ్బా, ఏవిరా! నువ్వింక కనపడవేలనుకున్నాం. ఒక నిముషంపైగా నీటిలోవున్నావే!" అని అన్నారు. నావ దగ్గిరకువచ్చింది. అంచుపట్టుకొని నావతోపాటు గంగానదీ యమునానాధునీ కలిసే ప్రదేశంలోనికి వచ్చాను. గంగానది లోతులేదు. యమున లోతు. యాత్రికులు స్నానమొనరించే వీలుకోసం పురపాలకసంఘంవారు ఆ ప్రదేశాల నదికి చాలా లోపలిభాగం వరకూ కఱ్ఱల పాతి వానిపై పలకలను బిగించి నీటిపైనే దారి ఏర్పరిచినారు. ఒక పురోహితుడు "త్రివేణీసంగమస్థానే సకలపాప పరిహారణార్థం గంగా యమునా సరస్వతీ సంగమ స్నానం కరిష్యే" అని మంత్రాలు చదువుతుండగా మేమందరం స్నానాలుచేసి పవిత్రులమయ్యాము.

2

త్రివేణీసంగమచిత్రం నామనస్సు కలచివైచినది. మరునాడు సాయంసమయాన మరల పోయి అంతర్వాహినియగు సరస్వతీధునీమతల్లిని దర్శించుదాముగాక! అని నీటిలోనికి ఉరికినాను. ఆ పవిత్ర ప్రదేశమంతా వెదకినాను. ఊపిరాడక బయటకు వస్తూ మళ్ళా మునుగుతూ బంగారువర్ణ మెరసికొని పోవు ప్రవాహామాల ఆ నీలిసుడుల్లో ఏ తెలివడుల్లో ఎక్కడైనా ప్రత్యక్షం అగునాయని ఈదులాడినాను. విసిగి వేసారి ఒక్కయామం ప్రయత్నించి సంగమస్థానంకఱ్ఱలకడ తేలినాను. తలనుండి ప్రవహించే కాలువల్ని వేళ్ళతో తుడిచికొంటూ, నీటిపొరలు క్రమ్మినకనుల మిటకరిస్తూ ఎదుటచూస్తే ఎవ్వరూ లేని ఆప్రదేశాన ఆప్రవాహాన ఈదుతూ ఒక బాలిక కానవచ్చింది.

కన్నులు తుడిచికొని మరలచూచా. నల్లనిపట్టుకుచ్చుల వేణీభరం యమునానీలజలప్రవాహంలొ ఒరిసికొని కలసిపోవగా మిరుమిట్లుగొలుపే బంగారంతీగెచేతులతో నీటిని వెనుకకు తోసుకుంటూ, నవ్వుముఖంతో ఆమె ఆ నీట తేలుతూన్నది. ఇటూ అటూ ఏదైన పడవ ఉందాఅని చూచాను. నావలు గాని తీరాలబండిగాని, ఇతరమనుష్యుల దర్శనంగాని నాకు కనుచూపుమేర ఏవైపునా కనబడలేదు. కొంచెము ఆశ్చర్యం పొందాను. కోటసంగతి జ్ఞప్తికివచ్చింది. అలహాబాదుకోటలో ఆంగ్లేయకుటుంబాలు అనేకం ఉన్నవి. ఆంగ్లేయబాలిక ఎవరో ఈదులాడుతున్నది కాబోలు అనుకొని, మన దేశ స్త్రీలట్టి సంతోషాలకు పెట్టిపుట్టరుకదా అని నిట్టూర్పువుచ్చి, ఆశ్చర్య హృదయాన ఆ బాలికనే చూస్తూ నీటిలో నిలిచిఉన్నాను.

ఇంతట్లో ఆమె నన్ను తనకడకురమ్మని సైగచేసింది. హృదయం దడదడమంది అది యేమిటనీ! నన్నుకాదు, నా వెనుక ఎవ్వరైనా ఉన్నారేమో అని వెనుక్కుచూచా. ఒక్కరిజాడా లేదు. మళ్లీ ఆమెవైపే చూచా. ఆమె స్పష్టంగా నావైపు చేయి విసరింది. ఆ సాయంసమయాన ఆ ప్రవాహంల బంగారు సూర్యకిరణాలు ఆమె బాహువుల తళుకులకు ఎంత మాత్రం తులతూగలేవు. కొంచెము భయపడుతూనే బార యీతలో మకరంలా ఆమెకడకు పోయినాను.

ఆమె ఆంగ్లబాలిక కాదు. చెవులకు కాంతుల మెరయు వజ్రాల కర్ణాభరణములున్నాయి. మనోజ్ఞమైన మేఘాలమాటు నుండి మేలమాడుతూనవ్వే బాలభానుబింబంలా ఆమె ఫాలాన ముత్యాల పాపటబొట్టు వేలాడుతోంది. మెలికలలో, నీలి

తళుకులలో, వంపులమృదువులలో ముంగురులు, నీలిచాయలలో కలుస్తూ చెట్లనీడల తిరుగాడే సూర్యకిరణంలా, బంగారుపట్టులా ఆమె వెనకనే వేణీభరం ఆనీటిలో ఆమెచుట్టూ వ్యాపించిఉంది. నీట ప్రతిఫలించే సంధ్యాంశువులులా ఆమె కన్నులు నవ్వుతూ పక్ష్మాల మాటునుండి నన్ను చూచాయి.

ఆమె ఒక గొప్ప బ్రహ్మసమాజిక కుటుంబం బాలిక అనుకొన్నా! ఇంగ్లీషుభాషరాని బాలిక ఈత నేరుస్తుందా అని "ఎందుకుపిల్చినారండి?" అని ఆంగ్లంలో ప్రశ్నించాను" "నాకు భాషలన్నీ వచ్చునండీ! మీ తెలుగుభాష చాలా తియ్యనైన భాష. అందులోనే నాతో మాటాడవచ్చును లెండి" అని యీమె అంది. నాకు కలిగిన ఆశ్చర్యానికి పరిమితేలేదు.

నేను—మీరెవరు? ఎందుకు నన్ను పిలుస్తా?

ఆమె—నువ్వు కంగారుపడకపోతే చెపుతా.

నేను—చాలా ధైర్యస్తుణ్ణే!

ఆమె—నేను సూర్యదేవుడి కూతుర్ని.

ఆ బాలిక నన్ను వేళాకోళాలు చేస్తోందికాబోలు అనుకొన్నాను. తెలుగువచ్చిన ఈ బాలికఎవరు? ఈ ప్రయాగలో నివసించడానికి కారణం ఏమిటి? అని నామనస్సు పరి పరివిధాల పోయింది.

ఆమె—నేను ఆంధ్రబాలికను కాదయ్యా! నువ్వు సరస్వతీనదీప్రవాహము చూడాలి అని వచ్చావు. నువ్వు చదువుకొన్నవాడవుకదా! సరస్వతీప్రవాహము కథలలో ఉంచికాని, ఇక్కడ కనబడుతుందా! ఎందుకయ్యా ఇంతవర దాకా ఒకటే నీటిలోతుల్లో ప్రాకులాడుతున్నావు నువ్వా?

నా హృదయంలో ఏదియో ప్రతిధ్వనించిపోయింది. నా మనస్సులోని సంగతులీమె కెట్లా తెలిసినాయి? నాగుండె మహావేగంతో లోకాలు చరింపసాగినది.

నేను—మీరు చెప్పేసంగతులు నాకు అర్థంకావటం లేదండీ?

"నేను సూర్యునిపుత్రికను. యమున మా అక్క! నేను రంగులమ్మాయిని. అప్పుడప్పుడు మా అక్క కెరటాలల్లో ఆడు కుంటూవుంటాను. నీకు నిజంగా అంతర్వాహినియగు సరస్వతే కనపడాలంటే నాతో రా!"

అని ఆమె నీటిలోనికి మునిగినది. ఆ నిర్మల నీరాలలో స్నిగ్ధమై, బంగారుచేవలా దిగంబరియై ఆ బాలిక స్వర్ణకాంతుల ఒరసికొనిపోతూ తన దేహంచుట్టూ వివిధవర్ణాల వెలిగొందు వేణీభరవీచికలు వ్యాపిస్తూఉండగా మునిగిపోయింది. నాచేయిపట్టుకొని తనవెంట లాగికొంటూ నీటిలోతుల్లోకిదిగిపోయింది. ఆమె హస్తతలం నాచేతిని పట్టగానే, నాఒళ్ళంతా విద్యుల్లతలు ప్రాకిపోయినాయి. అత్యంతశీతలమైనట్టుగా, మహోష్ణప్రవాహమైనట్లుగా, శుభ్రమోహన గంధాలు అలమినట్లుగా, ఆమెస్పర్శ నన్ను ఏదో వివశత్వంలో ముంచింది. అలా ఆకర్షింపబడి ఆమె వెనుకే ఈదుకొంటూ నీటిలో మునిగిపోయినాను.

ఇరువురం ఈదుకొంటూ ఎన్నిలోతులకుపోయినామో! కొంతసేపటికి ఆమె భూమిపై నిలిచింది. నేనూ అచ్చటే ఆమెపక్క నిలిచాను. ఆమె నాసర్వస్వం లాగుకొని చిరునవ్వునవ్వి, నాఫాలము స్పర్శించింది. నా ముఖాంచలాలచుట్టు

వేళ్ళతో స్పర్శించి నా చుబుకం పైకెత్తి "ఏమయ్యా రసపిపాసి! నీ హృదయంలో సరస్వతీనదీ ప్రవాహాలు దర్శించాలని దివ్యకాంక్ష కలిగిందికాదూ! నేను సూర్యసుతను. చంద్ర సూర్య మండలమధ్యస్థ శీతలసారాల సర్వరసాత్మకుడైన సూర్యదేవుడు అధివసించి ఉంటాడు. ఆతనికి నేనూ మా యమునా ఉద్భవించాము. గంగ సూర్యసహోదరి, సరస్వతీ నదీమతల్లి సావిత్ర్యాత్మమైన సూర్యతనయ. గంగా యమునా సరస్వతీసంగమం కావ్యచిత్రగానసంగమమే! ఈ త్రివేణిసంగమరహస్య జిజ్ఞాసువువైన నీయందు నా మనస్సు లగ్నమైంది. నీకు నేను ప్రత్యక్షమైనాను!" అని ఆ బాలిక కిలకిల నవ్వింది.

నాకు అంతా అగమ్యగోచరం అయింది. ఈ బాలిక ప్రత్యక్షంఅవడం ఈరోజులలో ఎలా సాధ్యం? అది కథలలో మాత్రం ఉన్నది.

"అనుమానం ఎందుకు స్వామీ?"

"ఇప్పటికే నాకు ఇదంతా మాయా! లేక ఈదలేక నేను నాప్రాణాలు భౌతికంగా వదిలేస్తే నాకు నీ దివ్యదర్శనం అయిందా? ఏమీ తెలియక ఈలా నిలుచుండిపోయాను!"

"ఓయి వెఱ్ఱివాడా, నువ్వు కళాతపస్వివికావా?"

"కళకోసం, కళావధికోసం, కళాపరమార్థంకోసం ఎన్ని సంవత్సరాలనుండో మనస్సులో, భౌతికజీవితంలో, హృదయంలో వెదుకుతున్నాను."

"అందుకనేకాదా! నేను నీ ఎదుట సాక్షాత్కరించింది. రాత్రి త్రివేణీసంగమ పవిత్ర దర్శనముచేతువుగాని!"

3

సూర్యసుతా! నువ్వు లలితకళాస్వరూపిణివి. నువ్వు కావ్యానందానివి. నీరూపమే గీతమై, నీ చూపులే నుడికారమై, నీ దేహలావణ్యమే మధురమత్తతాళగతియై, నీ కాకలీస్వనా ఛందస్సులై, నీవే భావమై, నీప్రేమే రసమై నాకు దర్శన ఇచ్చింది.

ఓ సూర్యసుతా! ప్రణయదేవీ! ఈలా నాకే త్రివే సంగమం దగ్గర ఏలా ప్రత్యక్షమైనావు? నేను మనుష్యుణ్ణి నువ్వు దేవవనితవు! నాకు కలఅయి ఉండవచ్చును. సరస్వతీనది దర్శనంచేసి, ఆ చీకట్లో మేం ఇద్దరం పైకి తేలి ఈదులాడుతూ, ఆమెచే ఆజ్ఞపితుడనై అలహాబాదులో మా మకాముకు వచ్చాను.

"ఎక్కడికి వెళ్ళావురా?" "ఇంతసేపూ ఈతేనా!" "మతిఉన్నదా!" అనేప్రశ్నలు స్నేహితులు వర్షంకురిపించారు.

నా రహస్యం ఎవరికిచెప్పను? ఇంత చిన్నతనంలో నాకు మతిపోయిందనుకుంటారా? అవి కాలేజీలువిడిచిన కొత్తసంవత్సరాలు. "బాపిరాజును మదరాసు మోదవాకం ఆస్పత్రిలో చేర్పండిరా" అంటారా!

ఆమె వారి కెందుకు ప్రత్యక్షంకాకూడదు? నాతో మాటలాడిన విషయాలు వారితో ఎందుకు వ్యక్తంచేయరాదు.

కాని ఆమెను కలుసుకొన్నాను! ఆ నీటిలోతుల్లో బంగారువెలుగులు ప్రసరించిపోతూఉండగా, బంగారుపద్మాలు తనబంగారు వేణీభరంలో ధరించి తెల్లని హిమస్వచ్ఛ శరీరమై

మకరవాహనయై, తెల్లనిపద్మాలు అలంకరించుకొన్న జాహ్నవి చేత పట్టుకొని, నీలికలువలు నీలిజడలలో అలంకరించుకొని నీలాకాశసదృశదేహయై, కూర్మవాహనయైన యమునా చేతిని ఎడమచేత పట్టుకొని నాకు ప్రత్యక్షమైన సరస్వతీ దేవి, ఆ త్రివేణీదర్శనము నిజముకాదా?

నాకా దర్శనంకాగానే ఆ నీటిలోతుల్లో ఆమెతో వారి నమస్కరించాను! వారు మమ్ము ఆశీర్వదించినారు. ఆ తర్వాత వారుముగ్గురూ మాయమైనారు. మేము ఇరువురమూ పైకి తేలివచ్చినాము.

"ఓయి శిల్పీ, మేము దివ్యవనితలం మాలో కొందరికి మానవులపై ప్రణయవిలసనం కలుగుతుంది. నిన్ను నేను ప్రేమించినాను. ఇది విచిత్రమని అనుకోకు. కవివైన నీకు నా ప్రేమలోని నిజం తెలియదా రాజా!" అని ఆ బాలిక అన్నది. అప్పుడు నేను

"మర్త్యుడను నేనటే
అమరకాంతవు నువ్వటే
నీకు నాకు పొందు ఎట్లా?
కలల మునిగిన నేనటే
కలల మధ్యను నీవటే
నాకు నీకూ చెలిమి ఎట్లా?
దైహికమ్మున నేనటే
దేహాన కావలను నీవటే
నీకునాకూ కౌగిలెట్లా?"

అని నేను ఎవరో ఒక ఆశయకాంతను చంద్రికగా దూరాన నా స్వప్నాల దర్శించి నా చిన్నతనంలో గోదావరీ తీరాంగ్లవి ద్యాశ్రిమవాసినై పాడుకొన్నాను.

ఆ పాట ఇప్పుడు మళ్ళీ పాడితే ఆబాలిక విని నవ్వుతూ నాతోపాటు యమునాజలాల తేలియాడుతూనే పాడింది.

"ఒక తారకాకాంతి
ఒక దివ్యాలిప్తంలో
వీడి నేలకు వచ్చె
ఆ కాంతిపుంజమే
ఆనాడు రెండయ్యె
రెండు కిరణాలలో
ఒకటి నేనేనోయి
ఒకటి నువ్వోయీ!
నువ్వు మర్త్యుడవైతి
నేను దివిజను సుమ్మి
జన్మ జన్మాలుగా
తన్మయకళాపూజ
శిల్పిగా భిక్షుగా
కవివౌతు నటుడౌతు
పాటలో పదగతిలో
నన్నుగూర్చే పాడినావూ
నన్నుగూర్చే ఆడినావూ
ఒకనాడజంతాను
ఒకనాడు ఆంధ్రపురి

ఒకనాడు బెన్వెంటో
ఒకనాడు రోజెట్టి
నా బొమ్మలే వేసి
నన్ను శిల్పముచేసి
ఆరతిచ్చావురా
ఆత్మనర్పించావు
వెదుకుతూ వెదుకుతూ
నిదరలేనీ కలల
నన్నుగూర్చే పాడినావూ
నన్నుగూర్చే ఆడినావూ !
ఈనాటికి జన్మ
ఈరూపు ఈప్రేమ !
ఈ త్రివేణిలో వచ్చినానూ
ఈవు నేనే నమ్ము ఇచటా!"

అని పాడి పకపక నవ్వింది.

ఈమాటలన్నీ స్నేహితులకు ఎలా వర్ణించి చెప్పగలను.

4

నా ఈ యౌవనంలో నాలోని ఏదోశక్తి నన్ను పరవశుణ్ణిచేస్తూ నా హృదయంలో రాగాలు పాడిస్తూ ఈలా త్రివేణిసంగమంకడకు కొనివచ్చింది.

అక్కడ ఈబాలిక నా కేలా ప్రత్యక్షమైనది. నమ్మనా, నమ్మగలనా? నమ్మక ఏమిచేయను? ఆ బాలిక తన వేణిలో అలంకరించుకొనిన నీలికలువను నాకు ప్రేమతో తీసి ఇచ్చింది.

ఆ కలువపూవు పట్టుకునే మా బసకు వచ్చాను. "అది ఎక్కడిదిరా ఇంత అందమైన నీలికలువ మన ఆంధ్రదేశంలో లేదు" అన్నారు స్నేహితులు. ఆ పూవు నిజమే! ఆమె నిజంకాదా?

మేము ఇద్దరం ఆరాత్రి విడిపోయినప్పుడు పకపక నవ్వుతూ ఒక్కసారి నన్ను గాఢంగా తన హృదయానికి అదుముకొని నాకనులమధ్య ముద్దిడి నీటిలో ఉరికి మునిగిపోయింది.

ఆమరునాడు సాయంకాలం ఒక్కణ్ణే వెళ్ళినాను! ఆమె దర్శనమే లేదు. ఒక్కణ్ణే! అక్కడ ఆమెను "సూర్యసుతా! సూర్యసుతా!" అని పిలిచినాను.

ఏదో తీరని ఆవేదన. నేను చల్లగా మూర్ఛపోయాను కాబోలు.

నా స్నేహితులు నాకోసం వెదుకుకుంటూ వచ్చారు. నన్ను మూర్ఛలోనుంచి లేపడానికి ప్రయత్నించారు. నిష్ఫలం అయి, వెంటనే బండిలో మకాముకు తీసుకువెళ్ళి ఒకవైద్యుణ్ణి తీసుకువచ్చారు. ఆయన ప్రయత్నించి విసిగి వేసారి వెళ్ళిపోయాడు.

ఉదయం నాకు మెలకువవచ్చింది. బలహీనత లేదు. జ్వరం లేదు. ఒక స్నేహితుడు సూర్యసుత నాకిచ్చిన నల్లకలువను చూపిస్తూ "ఒరే! బాపన్నా!! ఎక్కడ సంపాదించావురా చెక్కుచెదరలే దిది!" అన్నాడు.

నాగుండె మహావేగంతో మోగిపోయింది. బలవంతంగా నాస్నేహితులను ఆ పట్టణంలో నెలరోజు లాపాను. ఆమె దర్శనంమాత్రం సున్న.

త్రివేణీసంగమంలో ఈదాను. నీటిగోతుల్లో ఊపిరాడ నంతవరకూ నిలిచాను! ఆ దినాన గంటలు ఊపిరాడింది. ఈ దినాన ఒకనిమేషమూ నీటిలో ఉండ లేకపోతున్నాను.

5

మేమంతా తిరిగి మాఊరు వచ్చివేశాము. నేను చిక్కిపోయినానట. నాళ్ళు గుంటలుపట్టైనంట. నా పెదవులలోని నవ్వులు ఇంకెడకో ఇంకిపోయినవంట!

నా ప్రేమ! దేహసంబంధమైనదికాదు. అవునుకూడా! కామతృప్తి నేను వాంఛించానా? ఆదివ్యబాలిక ఆ పరమసుందరి నా సూర్యసుత నా చిన్ననాటనుండి నా కలలలో నాఎదుట పూరానతోచే వెన్నెలలరాణి సౌందర్యరసాధిదేవి, త్రివేణికడ దర్శనమిచ్చి నాకు తన పరమసౌందర్య రూపంతో ప్రత్యక్షమై అలా మాయమైన ఆ బాలికదేహము నే నెలా వాంఛించను? అది నిజముకాదన్న ఆమె నాకు ప్రేమాంకితముచేసిన నీలి కలువ వాడక, పరిమళము వీడక నా మంజూషలోదాగిఉన్నదే!

గయాకాంగ్రెసుకు సభ్యునిగా పోయి తీర్థయాత్ర సేవితు డనైన నాకీ పరమరహస్యసందర్శన మేమిటి, యీ ఆవేదనా జీవిత మేమిటి?

అవును, నా చిన్నతనాన్నుండి చంద్రికాంతిరూపిణియైన వెన్నెల బాలికను ప్రేమించాను. ఆమెకై పాటలు పాడాను. ఆమె నా హృదయంలో సౌందర్య పరమావధి. నా ఎదుట నిలు దర్శించే బాలలు మామూలువారు. కొందరు ఎక్కువ అందాలవారు!

వట్టి దేహసౌందర్యమా మనుష్యుడు జీవితంలో వాంఛించేది?

దేహసౌందర్యము మనుష్యుడు కోరతాడు. ఆతనికి ఆశయమైన దేహసౌందర్యము ఆతడు వాంఛిస్తాడు కాని ఏ దివ్యముహూర్తంలోనో ఎవరో ఒకబాలిక, ఆతనికి సందర్శన మిస్తుంది. ఆతడు ప్రేమించకమునుపు ఆతని హృదయాన, ఆతని స్వప్నాల ప్రత్యక్షమయ్యే బాలికకు ఉన్నరూపం వేరు, యీనాడు తన సర్వస్వమునూ అద్భుతమై మహాశక్తివంతమైన ఆ ప్రేమాకర్షణ చేసిన వ్యక్తిరూపం వేరు.

నా కలలలో ఉన్నవ్యక్తి మసక మసక చీకటివెనక ఉండేది. నేడు త్రివేణీసంగమంకడ ప్రత్యక్షమైన ఆ నగ్నబాలిక ఈనాడు సుస్పష్టమైన ఆనాటి తెరవెనక బాలికే!

ఎవ రీ మూర్తి? సూర్యసుతఅనేపేరు ఏమిటి? నేను వర్ణ విన్యాసలీలాయోగిని, ఆమె వర్ణవిన్యాస కళాధిదేవి! నేనా? నేను కంఠాన మధురాలు సాగ, పుల్కల పొందుతూ గీతికల పాడుకొనే యువకుడను. ఆమె శబ్దబ్రహ్మమైన సూర్యదేవుని అనుగు తనయ.

సూర్యతనయవు నువ్వు దేవీ
సొబగులాడివికాదె నీవూ,
నీలోచనాలలో నీలిచూపులలోన
నిత్యభాసితమంట నిఖిలవర్ణాలచే సూర్య
నీ నవ్వులోవిరిసె నీ మాటలో వెలసె
నిర్మలరసానంద నిరతిశయకావ్యాలు!"

మేము బాలకులం' ఒక కొత్తలోకం, ఒక కొత్తవేగం, ఒక కొత్తశక్తి ఎదుట. వెనక్కు వెళ్ళ మనస్సు ఒప్పదు. ముందుకు సాగిపోవ ధైర్యం చాలదు. ఆ ముందులో త్రివేణి ఉన్నది. ఆ వెనకలో త్రివేణి ఉన్నది. నేడు నేనుదర్శించిన త్రివేణికి అర్థమున్నదా?

నదులుగా ప్రవహించే మా హృదయాలు నదములై పాశ్చాత్యదిశోన్ముఖాలైనాయి హిమాలయ శిఖరసౌందర్యంలో భాగస్వాములమైన మాకు బయళ్ళు, అడవులు, రోగాలు, క్షుధ, సిద్ధార్థరాజకుమారునికిమల్లే దర్శనం అయ్యాయి.

పొలంలో కర్షకుడు, పొగగొట్టంపక్క కూలివాడు, ప్రాణంపోసిన ఇనపవస్తువులు, ప్రకృతిని కైవసంచేసుకొన లేని పరిజాహ్లాదకుం.

సూర్యసుతా! అగ్నిస్వరూపిణీ! ఆనందమూర్తీ! ఎక్కడే నువ్వా?

6

ఏ చదువు లానాటివి? ఈనాడు దేవతామూర్తివంటి నా గురువు నన్ను గంగా యమునా సరస్వతీ సంగమ సౌందర్య రహస్యం తన నిడివైన వెన్నెలలో గులాబిమొగ్గవంటి దేశికాంగుళితో చూపించినాడు.

నీ వెవరవో బిడ్డ నిలిచినా వీ బయలులో
నీ జన్మ వెనకేమి నీ జాతి వెనకేమిరా?
వెనుక తెలియని నీకు వేగమెందుకు బాల
వెనక ముందుల శ్రుతికి వేయిఅడుగులు ముందు!”

అన్న ఆతని ఆంగ్లగీతము నాకు ఝల్లుమనిపించింది.

నీపరునది లేక! నీపరుఆనకట్ట లేదు, వెన్నెసీనది లేక వెన్నెసీఆనకట్టలు లేవు. అనేక యుగాలనాటి గోదావరికి ఈనాటి ఆనకట్ట ధవళేశ్వరందగ్గిర! ఇంక ముందెన్ని ఆనకట్టలై సర్వప్రపంచమూ సస్యశ్యామలమౌనో!

నా సూర్యసుత మాయమైన ఈ ఆవేదనతో చూ పూరునకు పదిమైళ్ళదూరంలో వున్న సముద్రతీరంలో కూర్చుండి ఉన్నా! నాపక్క ఎవరో కూర్చున్నట్లే తోచింది.

ఏదో మధురమత్తత నన్నలమివేసింది. ఏవో దివ్య పరిమళాలు నాకు వివశత్వం కలుగజేస్తున్నవి. గజ గజ వణికి నాను. తల నిమ్మదిగా తిప్పినాను. నాపక్క సూర్యసుత నా వైపు ప్రేమపూరిత వీక్షణాలు పరుస్తూ కూచుని ఉన్నది.

"ను...ను...వ్వేనా!" అని నేను గద్గదస్వరంతో పలికాను.

"ఏమిటి ఆలా వణుకుతావు స్వామీ!" అని ఆమె ప్రశ్నించి నా మెడచుట్టూ తన వెన్నెలకిరణాలచేతులు పెనవైచింది.

అది ప్రేమా! అది మహాద్భుత సౌందర్యానుభవమా? అది సర్వమానవహృదయప్రవాహమా?

ఆమె నాకు ప్రసాదించిన అధరోష్ఠామృతము ఆకాశ తేజస్స్వరూప క్షీరసముద్రమథనజనితమేనా?

ఆమె మాటలు త్యాగరాజస్వామి గీతాలా? పాలను సాయంతనాల ఎరుపు వెలుగుఅంచుల కలిసిపోవు పాలను వసుచుల వలపుల పాటలా? గోధూళిధూసరిత గోపబాలకుని

పిల్లంగోవివిస్వనాలా? పాలకై కాలకుకట్టిన చిట్టిపగాల లెక్క-గోడక ముందుకురుకు ఆవుదూడల అంభారవాలా? గడ్డికోసిన కూలెతల పవిత్ర కంఠగతక్రిమగాంధర్వమా? ధాన్యయం త్రాన పనిచేసి ఇంటికెరుగు కూలీలజట్టుల గంభీర సంతోష నాదాలా?

"బాపూ! వచ్చానా? అంత ఆ వేదన ఎందుకు, రానని?"

"నువ్వు దేవవనితవు, నాపూజ కైకొంటావు! నాకు సహధర్మిణివి కాగలవా దేవీ?"

"ఓయి అమాయక బాలకుడా! లేకపోతే నీకు త్రివేణీ సంగమంకడ ఎందుకు కనుపించాను?"

కనుపించావు, నా హృదయాన్ని పువ్వు నలిపినట్లు నలిపావు."

"ఓయి కళాతపస్వీ! విను, అనుమానం నీ హృదయంలో ప్రవేశించింది. నేను మాయమయ్యాను. ముందుకు పోయే వాడు వెనక్కు-చూచి, వెనకసంగతి తెలుసుకొని, వెనక్కు తిరిగా ముందుకు పోవాలి. బయలుదేరే వూరు ఉంది. చేరే వూరు ఉంది. విశ్వకళాకారునికి బయలుదేరినప్రదేశం తెర వెనక, చేరవలసిన ప్రదేశం తెరవెనక; కాని వెనక ప్రదేశాలు తెలుసును. ముందుచూపునకు గోచరమయ్యే ప్రదేశాలున్నాయి. అంతేకాని వదిలిన మజిలీకే మళ్ళీ చేరుతావా?"

"ఓసి దివిజబాలికా! నాకు వేదాంతం రాదు. కాని కళా తపస్వినై నిన్ను ప్రేమించగలను. నీ దివ్యవిసీలలోచనాలలోని అనంత సౌందర్యాలు దర్శిస్తూ యుగాలు ఉండిపోగలను. నీ అద్భుత రేఖాసమన్వితాశయరూపం ఎదుట పవిత్రార్చనలో

కాలాంతమువరకూ ఉండిపోగలను. నీ కాశ్మీరజామృతమున
ణాధరాల నా కరకు పెదవుల అనంతముగా గాఢచుంబన
లీయగలను. సౌందర్యభావ దివ్యమూర్తమైన నిన్ను అదిమే నే
యీ కఠినదృఢతరాశ్లేషంలో నిత్యుడను కాగలను దే
దేవీ!!" అన్నాను.

"ఆలాగునా! అయితే సందేహం ఎందుకు? నేనుకళను
నువ్వు కళాతపస్వివి. మనసంయోగము లోకకల్యాణప్రద
కాదా?" అన్నది.

పిపాసార్తుడనైన నే నా సుధాకలశిని పొదవుకొన్నాను.